

**Kelionė į
mokyklą...**

**...kokios
taisyklės?**

**Pradinių mokyklų
saugaus keliavimo į
mokyklą vadovas**

**Tekstas: Roisin McAliskey
Iliustravo: Jane Donaghy**

*STEP iniciatyva, skirta
bendruomenės transporto
asociacijai*

Apie šią brošiūrą

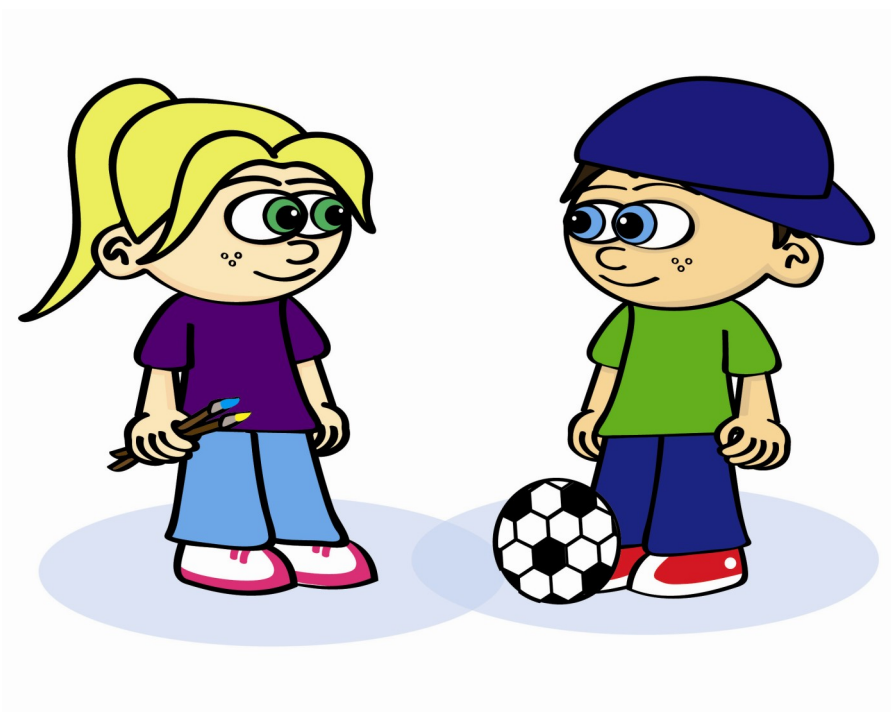
Ši brošiūra sukurta vykdant projektą, finansuotą aplinkos apsaugos departamento (DOE), saugos keliuose ir transporto priemonių nuostatų skyriaus (RS&VRD) lėšomis, bendradarbiaujant su bendruomenės transporto asociacija (CTA), departamento vardu administruojančia saugos keliuose subsidiją. Brošiūra skiriama pradinių mokyklų moksleiviams, siekiant parodyti, kaip galima saugiai įvairiais būdais keliauti į mokyklą.

Pastaba tėvams, globėjams ir mokytojams

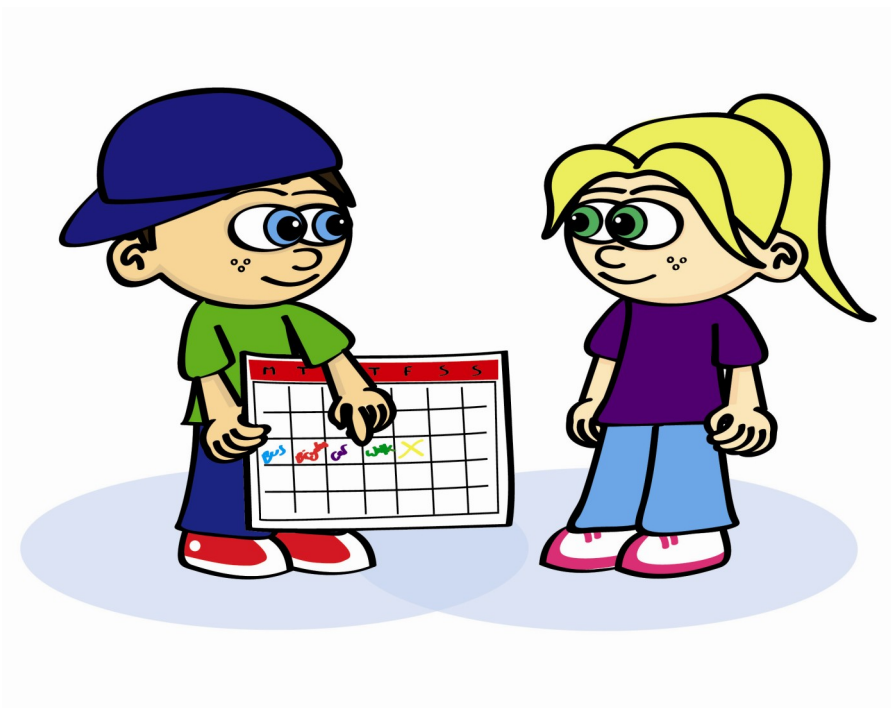
Be trumpo pasakojimo, patikslinančio jaunajam skaitytojui, brošiūroje taipogi išsamiai aprašomi saugos nuostatai, kuriuos tėvai, mokytojai ir vyresni vaikai turėtų perskaityti ir aptarti su vaikais. Pravartu paaiškinti ir aptarti kai kurias knygos sąvokas, pvz., moksleivių pareigūnas (lollipop person), automobilinė kėdutė (booster seat), dėmesio blaškymo veiksniai (distractions), apsauginis šalmas (safety helmet) ir pan., bei skatinti atviras diskusijas kitų saugos aspektų klausimais.

Knygą galima skaityti angliškai, portugališkai, lenkiškai ir lietuviškai, o jos PDF versijas atsisiųsti iš www.journeytoschool.com

**Remiama DOE kelių saugos lėšomis, administruoja
bendruomenės transporto asociacija, o pristato STEP**

Tai Marija; ji P3 lygyje. Jos kaimynas Markas – P4. Marija mėgsta piešti ir tapyti, o Markas – žaisti futbolą ir skaityti. Jie geri draugai.

Šią savaitę Marija ir Markas išbando įvairius keliavimo į mokyklą būdus. Jie sudarinėja savaitės tvarkaraštį. Jie visada prisimena – pirmiausia saugumas!

Pirmadienį Marija ir Markas į mokyklą važiuoja autobusu....

„Kokių taisyklių privalome laikytis mokyklos autobuse?“ – klausia Marija Marko.

„Privalome užsisegti saugos diržus, jeigu jie įrengti autobuse. Turime būti mandagūs bendraudami su vairuotoju, bet neblaškyti jo dėmesio, kai jis vairuoja. Turime visuomet sėdėti savo vietose ir iš jų pakilti tik tada, kai autobusas sustoja mūsų stotelėje. Negalima palikinėti mokyklinių krepšių ten, kur žmonės gali užkliūti“, – atsako Markas.

Marija pritaria: „Tai geros taisyklės, Markai“.

Antradienį Marija ir Markas į mokyklą važiuoja dviračiais...

„Kokias taisykles privalome atsiminti, kai į mokyklą važiuojame dviračiais?“ – klausia Markas Marijos.

„Būtina patikrinti, ar dviratis saugus naudoti, ar jis tinkamo dydžio. Būtina visada dėvėti saugos šalmą ir šviesius drabužius; Markai, prieš lipdamas ant dviračio, privalai užsisegti šalmą. Taipogi privaloma, kad mūsų dviračiai turėtų skambučius!“ – sako Marija.

Markas pritaria: „Tai geros taisyklės, Marija“.

Trečiadienį Marija ir Markas į mokyklą važiuoja automobiliu...

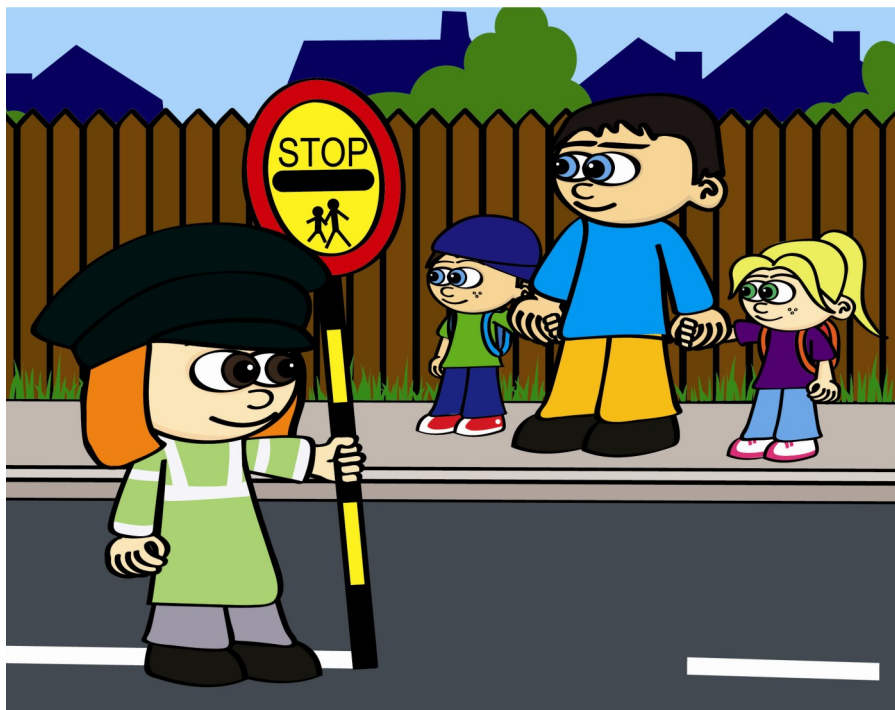

„Kokias taisykles privalome atsiminti, kai į mokyklą važiuojame automobiliu?“ – klausia Marija Marko.

„Būtina užsisėgti saugos diržą ir naudoti automobilinę kėdutę, jeigu esi jaunesnis nei 12 metų arba jeigu tavo ūgis mažesnis nei 135 cm. Įsitikink, ar tavo saugos diržas tinkamai uždėtas ir juosia tavo petį. Galinė sėdynė yra saugiausia vieta vaikams. Negalima per daug triukšmauti arba judėti mašinoje, nes blaškysi vairuotojo dėmesį, be to negalima žaisti su durų rankenomis“, – atsako Markas.

Marija pritaria: „Tai geros taisyklės, Markai“.

Ketvirtadienį Marija ir Markas į mokyklą eina pėsčiomis...

„Kokių taisyklių privalome laikytis, kai į mokyklą einame pėsčiomis?“ – klausia Markas Marijos.

„Tave už rankos privalo vesti kartu einantis suaugęs, taipogi būtina eiti pėsčiųjų taku, jeigu jis yra. Privalai dėvėti šviesius drabužius ir pereiti kelią saugioje vietoje, pvz., per pėsčiųjų perėją arba ten, kur stovi moksleivių pareigūnas“, – atsako Marija.

Markas pritaria: „Tai geros taisyklės, Marija“.

Penktadienį Marijai ir Markui mokyklos atostogos, taigi jie smaginsis važinėdami paspirtukais, riedlentėmis ir žaisdami futbolą....

„Kokių taisyklių privalome laikytis žaisdami lauke?“ – klausia Marija Marko.

„Negalima žaisti gatvėje, net jei mūsų namai yra jos gale: saugiau žaisti parke arba sode. Važinėdami paspirtukais arba riedlentėmis, privalome dėvėti apsauginę aprangą ir nevažiuoti į gatvę. Negalima vyti kamuolio, jeigu jis išrieda į gatvę – būtina paprašyti suaugusiojo jį atnešti“, – sako Markas.

Marija pritaria: „Tai geros taisyklės, Markai.“

„Sustok – apsidairyk – paklausyk“ (Žaliosios perėjos taisyklė)

SUSTOK (STOP)

Rask saugią vietą pereiti gatvę ir sustoti. Tai gali būti perėja su automatiniais šviesoforais (pelican crossing), pėsčiųjų perėja (zebra crossing) arba kita vieta, kurią padėtų pereiti, pvz., moksleivių pareigūnas. Privalai gerai matyti, kas vyksta kairėje ir dešinėje. Nestovėk per arti šaligatvio krašto, jeigu esi pėsčiųjų take, nes gali paslysti.

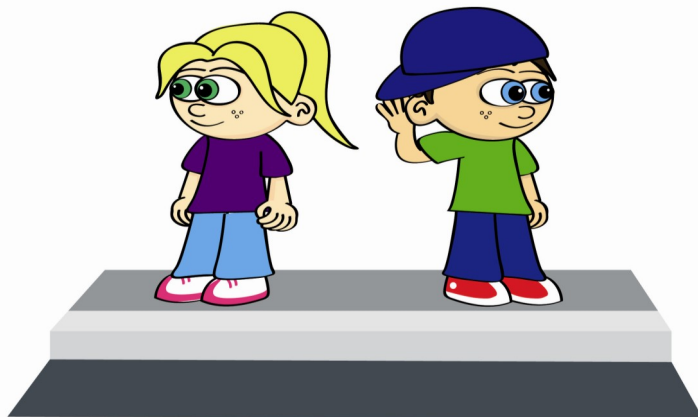
APSIDAIRYK IR PAKLAUSYK

Privalai pažiūrėti į dešinę, į kairę ir vėl į dešinę. Privalai atidžiai išsiklausyti, nes kartais transporto priemonę pirma išgirsi, o paskui pamatysi. Tegu pravažiuoja visos transporto priemonės, kurias išgirsti arba pamatai.

Pažiūrėjęs į kairę ir vėl į dešinę, privalai eiti tiesiai per kelią, vis dairydamasis į abi puses.

Nebėk, nes gali suklypti ir pargriūti – įsitikink, ar turi pakankamai laiko pereiti gatvę.

Jeigu laikysiesi šių taisyklių, gatvėje būsi saugus.
ATMINK: SUSTOK – APSIDAIRYK – PAKLAUSYK

Svarbūs ženklai ir perėjos

Nevažinėti dviračiu
Draudžiama važiuoti
dviračiu ten, kur matai
šį ženklą

Nevaikščioti
Draudžiama vaikščioti
ten, kur matai šį ženklą

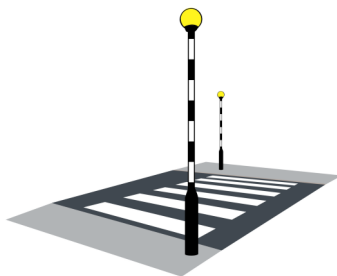
Priekyje dviračių trasa
Priekyje saugi trasa važiuoti
dviračiu

Priekyje pėsčiųjų perėja
Priekyje galima saugiai pereiti
kelį

**Perėja su automatiniais
šviesoforais**
Prieš pereidamas gatvę, palauk žaliai
apsirengusio vyriškio ir pažiūrėk į
abi puses

Pėsčiųjų perėja
Prieš eidamas pėsčiųjų perėja,
visada pažiūrėk į abi puses, ar nėra
eismo

Saugumas mokyklos autobusuose

- ♦ Atsargiai lipk į autobusą ir nesiremki į priekyje esančius asmenis
- ♦ Autobuse privalai sėdėti savo vietoje ir segėti saugos diržą, jeigu jis yra.
- ♦ Prieš išlipdamas įsitikink, ar autobusas tikrai sustojo, ir būk atsargus lipdamas laipteliai. Privalai palaukti pėsčiųjų take arba ant bordiūro, kol autobusas nuvažiuos, nes kitaip nematysi transporto priemonių judėjimo.
- ♦ Niekada neik per kelią priešais arba už autobuso.
- ♦ Kaip sakė Marija ir Markas, negalima blaškyti vairuotojo dėmesio arba palikinėti mokyklinių krepšių ten, kur kiti už jų galėtų užkliūti.

Saugus važiavimas dviračiu

- ♦ Privalai įsitikinti, ar tavo dviračiu galima saugiai važiuoti: patikrink padangas, stabdžius ir įsitikink, kad atšvaitai yra švarūs ir ar pritvirtintas skambutis.
- ♦ Kaip sakė Markas ir Marija, įsitikink, ar dviratis yra tinkamo dydžio, nes gali jo nesuvaldyti. Privalai dėvėti apsauginę įrangą, ypač šalną ir šviesius arba šviesą atspindinčius drabužius.
- ♦ Tavo šalmas turi būti tinkamo dydžio, nes jį dėvėdamas privalai aiškiai viską girdėti ir matyti.
- ♦ Važiudamas dviračiu privalai laikytis visų eismo taisyklių ir neatsilikti, jeigu važiuoji su grupe. Privalai paisyti kelio ženklų, šviesoforų arba pėsčiųjų perėjų, antraip gali sukelti avariją.
- ♦ Jeigu esi 9-erių arba vyresnis (-ė), mokykloje gali laikyti dviračio vairavimo testą – išmoksi visų važiavimo dviračiu kelyje taisyklių, o išlaikęs testą, gausi ženklelį ir sertifikatą.

Automobilių saugos reikalavimai

- ♦ Privalai įlipti ir išlipti iš automobilio pėsčiųjų tako pusėje.
- ♦ Saugos diržas turi būti tinkamai uždėtas ir patogiai prigludęs prie peties.
- ♦ Automobilui judant negalima kaišioti rankų arba galvos per automobilio langą ar stoglangį. Automobilui judant draudžiama stovėti tarp dviejų priekinių sėdynių.
- ♦ Automobilui judant draudžiama atidarinėti dureles – priminkite tėvams įjungti vaikų saugos įtaisus.
- ♦ Pasitikrink, kas informacinėje brošiūroje rašoma apie oro pagalves, nes kai kuriems automobiliams taikomi amžiaus, aukščio ir svorio apribojimai priekinėje sėdynėje.
- ♦ Jeigu važiuoji taksi, esant galimybei privalai sėdėti galinėje sėdynėje.
- ♦ Kaip sakė Marija ir Markas, draudžiama blaškyti automobilio vairuotojo dėmesį ir būtina segėti saugos diržą bei sėdėti automobilinėje kėdutėje.

Saugus vaikščiojimas

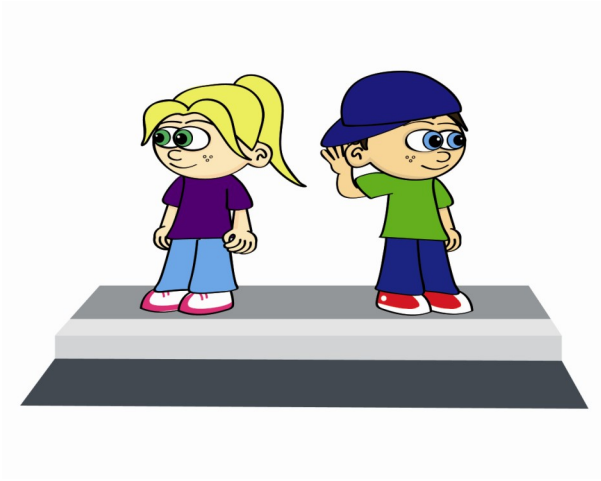
- ♦ Labai sveika eiti į mokyklą pėsčiomis, bet būtina paisyti saugos taisyklių. Visada eik pėsčiųjų taku, jeigu jis yra.
- ♦ Eidamas su suaugusiuoju, išsikibk jam į ranką; be to jis turi būti tarp tavęs ir kelio.
- ♦ Rask saugią vietą pereiti gatvę, pvz., perėją su automatiniais šviesoforais, pėsčiųjų perėją arba vietą, kur stovi moksleivių pareigūnas.
- ♦ Nepamiršk **SUSTOTI, APSIDAIRYTI ir PAKLAUSYTI**
- ♦ Suklupęs nebėk ir nepastumk kartu su tavimi einančio žmogaus.
- ♦ Kaip sakė Markas ir Marija, privalai dėvėti šviesią arba šviesią atspindinčią aprangą, kad vairuotojai tave aiškiai matytų.
- ♦

Padėka

Naudodamiesi proga, norime padėkoti visiems prisidėjusiems prie šios brošiūros kūrimo, dalyvaujant STEP projekte „Ten ir atgal: saugu eiti“ CTA vardu, kurį finansavo DOE NI.

Norime padėkoti vietos mokykloms, priklausančioms Danganono ir Pietų Tirono savivaldybei, palaikiusioms šį projektą ir paskatinusioms naudoti brošiūrą bei tarp vaikų paskleisti žinių apie saugą kelyje.

*Norime padėkoti knygą parašiusiai ir formatavusiai Roisin McAliskey bei leidiniį iliustravusiai Jane Donaghy. Taipogi dėkojame STL vertimo žodžiu ir raštu tarnybai už brošiūros bei tinklapio vertimą, o Linkni.com – už tinklalapio **www.journeytoschool.com**, iš kurio galima atsisiųsti brošiūrą PDF versija, dizainą.*

www.journeytoschool.com

 DOE Road **Safety** Grants
administered by **Community Transport Association**

www.ctauk.org www.doeni.gov.uk/roadsafety www.stepni.org

Copyright©2012 Roisin McAliskey